

การฟื้นฟูสวนส้มโอหลังน้ำท่วม

- เกษตรกรต้องมีการบำรุงรักษาต้นให้เกิดรากให้เกิดรากใหม่ และให้แตกใบอ่อนโดยเร็ว
- ขณะเดียวกันต้องมีการจัดการดินให้ถูกต้องด้วย

ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติ มีดังนี้ (ต้นส้มโอถูกน้ำท่วมต้นส้มมักเกิดสภาพใบเหี่ยว และแห้งตายหากน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน)

การปฏิบัติเพื่อลดหรือบรรเทาความเสียหาย

1. ในพื้นที่ที่ยังมีน้ำท่วมขัง ควรระบายน้ำออกจากโคนต้นพืชโดยเร็ว โดยใช้เครื่องสูบน้ำ หรืออาจขุดร่องระบายน้ำให้ไหลออกจากพื้นที่ให้มากและเร็วที่สุด

2. ห้ามนำเครื่องจักรกล คน สัตว์ เข้าไปเหยียบย่ำบริเวณต้นพืชโดยเด็ดขาด เพราะดินที่น้ำท่วมขังจะมีโครงสร้างที่ถูกทำลายและเกิดการอัดแน่น ทำให้การไหลซึมและผ่านของน้ำและออกซิเจนค่อนข้างยาก ซึ่งจะทำให้รากพืชเกิดความเสียหายมากขึ้น /หากมีความจำเป็นต้องเข้าไปจัดการสวนในช่วงนี้ให้วางไม้กระดานวางบนหน้าดินเพื่อยืนทำงาน พยายามหลีกเลี่ยงการเหยียบหน้าดินโดยตรง

3. เก็บ/ตัดผลส้ม เก็บเกี่ยวผลส้มโอที่สามารถเก็บขายได้ ผลที่อายุยังน้อย ประมาณ 4-5 เดือน เด็ดทิ้งให้หมด เพราะผลส้มโอขนาดอายุดังกล่าวต้องการธาตุอาหารและน้ำอย่างมาก ในขณะที่สวนส้มโอมี้น้ำท่วมขังจึงทำให้อาหารไม่เพียงพอ และทำให้ต้นส้มโอตายได้

4. การให้น้ำและธาตุอาหารเพิ่มเติม

ในระหว่างที่น้ำท่วมขังจะเป็นช่วงที่แสงแดดส่องไม่ถึงราก จะมีปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำน้อย รากก็ไม่สามารถหายใจได้ตามปกติ ไม่สามารถดูดน้ำและธาตุอาหารในดินมาใช้ได้ แต่ต้นส้มโอยังคงต้องการน้ำและธาตุอาหารมาเลี้ยงต้นตามปกติ ดังนั้นวิธีการที่จะสามารถช่วยได้

- การให้น้ำทางใบระหว่างที่น้ำท่วม (วิธีการนี้ไม่ค่อยสะดวก แต่ถ้าน้ำแช่ขังนานๆ ซึ่งจำเป็นต้องช่วยต้นส้มโอก็อาจทำได้) โดยใช้เรื่อรดน้ำพ่นน้ำเป็นละอองฝอยเหนือยอดต้น ทำให้น้ำมีโอกาสสัมผัสผิวกาบอากาศมากขึ้น เป็นการเพิ่มออกซิเจนให้แก่ต้น / ถ้าอากาศร้อน ควรให้น้ำวันเว้นวัน ถ้าอากาศไม่ร้อนมาก อาจจะ 2-3 วัน/ครั้ง
- การพ่นธาตุอาหารทางใบ เพื่อช่วยให้ต้นส้มโอตั้งตัวได้เร็วขึ้น ควรมีการพ่นปุ๋ยทางใบ เพราะในตอนนี้ระบบรากของพืชยังไม่สามารถดูดน้ำและธาตุอาหารจากดินมาใช้ได้ โดยใช้ปุ๋ยทางใบหรือปุ๋ยเกล็ดสูตรเสมอ สูตร 20-20-20 หรือ 21-21-21 อัตราตามคำแนะนำข้างฉลาก ทำการฉีดพ่นทุก 10 วัน จนกระทั่งต้นแตกใบอ่อนจนเป็นใบเพสลาด

5. **ควรมีการตัดแต่งกิ่ง** เพื่อเอากิ่งที่เป็นโรคและแมลงเข้าทำลายออก ให้ทรงพุ่มโปร่ง ให้แสงแดดส่องถึง ลดการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช นอกจากนี้เป็นการลดการคายน้ำ และเร่งให้พืชแตกใบใหม่เร็วขึ้น

การจัดการดิน

1. **การใส่ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกปรับสภาพดิน** หลังน้ำลดและดินเริ่มแห้งแล้ว เราต้องทำการฟื้นฟูโครงสร้างและสภาพดิน เนื่องจากน้ำท่วมสวนเป็นเวลานาน จะทำให้โครงสร้างและสภาพของดินเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำได้โดยการ**ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก**บริเวณรอบทรงพุ่ม ประมาณ 10-15 กิโลกรัม/ต้น ขึ้นอยู่กับอายุ ขนาด และความสมบูรณ์ของต้น

ข้อควรระวัง การใส่ปุ๋ยคอก หากเลือกใช้**มูลสุกรหรือมูลไก่ อาจมีโซดาไฟ**ปนอยู่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบราก เพราะรากพืชหลังน้ำท่วมยังอ่อนแออยู่ /โซดาไฟอาจปนเปื้อนมาเวลาเคี้ยวล้างคอกสัตว์เพื่อป้องกันและกำจัดแมลงวัน ให้สังเกตถ้ามูลสัตว์นั้นไม่พบแมลงในกองปุ๋ยเลย หรือไม่มีการค้ำยของไก่หรือสัตว์เลี้ยง แสดงว่าอาจมีการปนเปื้อนของโซดาไฟ ไม่ควรนำมาใช้อย่างเด็ดขาด

2. **เมื่อดินแห้งควรมีการพรวนดินบ้าง** เพื่อเพิ่มออกซิเจนให้แก่รากพืช ทำให้รากพืชแตกใหม่ได้ดีขึ้น

3. **ตรวจดูว่ารากเน่าถอดปลอกหรือไม่** กรณีที่เกิดบาดแผลที่โคนต้น ให้ถากเนื้อเยื่อที่เป็นโรคออก แล้วทาด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา แมนโคเซ็บ (ห้ามใช้สาร คาร์เบนดาซิม เพราะจะทำให้ใบแก่ร่วงเร็วก่อนอายุ)

ข้อควรระวัง

- ช่วงเดือนแรกหลังน้ำลด ห้ามใช้สารควบคุมวัชพืช ยาฆ่าหญ้า เพราะยาก่อนข้างแรง รากพืชยังอ่อนแอ อาจทำลายระบบรากเพิ่มเติมได้ ควรตัดหรือตายหญ้า รอให้พืชตั้งตัวดีก่อน
- ห้ามราดสารเคมีป้องกันกำจัดรักษาโรครากเน่าโคนเน่าด้วย แนะนำให้ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแทน ทั้งในลักษณะการราดดิน และฉีดพ่นทางใบ